

kako se je u poslednjim sveskama ove važne publikacije povećao statistički material kao i broj rubrika, da bi podaci bili što pregledniji i jasniji.

Sveska za 1930 godinu daje lep pregled celokupnog našeg pomorskog saobraćaja robnog i putničkog. Kod pojedinih glavnih luka iznosi se pregled za većinu poratnih godina i jednu predratnu, da bi se videle ratne posledice i njihovo popravljanje u daljim poratnim godinama. Veoma je važna rubrika o prometu robe, koju izvozimo ili uvozimo, kao i rubrika zemalja iz kojih se izvozi i u koje uvozimo: ova rubrika pokazuje da je interesna sfera naše zemlje zahvatila sve kontinente i da smo s njima direktno vezani. Statistika je proširena i na promet železničkih stanica u našim glavnim lukama, jer je ovaj u neposrednoj vezi sa pomorskim saobraćajem. Iznesceni su podaci i o skromnom saobraćaju na Skadarskom Jezeru. Specijalna rubrika posvećena je kretanju naših brodova u stranim morima i lukama; iz toga se vidi uloga našeg brodarstva u svetskom parobrodarskom prometu kao i glavne luke u kojima naši brodovi pristaju. Ribarstvu je posvećena zasebna rubrika.

Ako se pogledaju sve do sada izišle sveske, lepo se vidi napor redaktora, koji nastoje da nađu što jednostavniji i bolji sistem, kojim bi se ovaj važan materijal s uspehom izložio. Kad se uzmu u obzir teškoće, s kojima se izdavači moraju boriti pri prikupljanju materijala, osobito onog iz inostranstva, mora im se odati najveće priznanje. Svakome koga interesuje saobraćajna važnost i privredni život jugoslovenskog primorja i uopšte ekonomski život naše zemlje dobro će doći ove publikacije.

Josip Roglić

Општа државна статистика: Претходни резултати пописа становништва од 31 марта 1931 године у Краљевини Југославији. Државна штампарија Краљевине Југославије, Београд, 1931, цена 20 динара. С. 1—34.

На основи сумарних општинских прегледа, према попису становништва од 31 марта 1931 г., Општа државна ста-

тистика публиковала је *Претходне резултате пописа становништва*. У међувремену од последњег пописа становништва 1921 до овога извршена је нова административна подела земље, те су због тога у горњој публикацији при упоређивању ова два пописа подаци прерачунати на административну поделу која је постојала у доба новог пописа. Али за неке градске општине прерачунавање није било могуће због тога што би сређивање података трајало врло дуго. Овим се и објашњава велики прираштај становништва у неким градским општинама врбаске, приморске, дринске и зетске бановине. За Београд и Нови Сад подаци из 1921 год. прерачунати су према новим атарима и упоређени са пописом од 1921 године.

Ми ћемо овде изнети главне резултате тога пописа и упоредити га са претходним из 1921 год.

Вардарска бановина је по површини највећа и обухвата 38.879 км² са 1.452.967 становника; густина насељености је 42.60 на 1 км². Прираштај становништва за последњих десет година је 241.155, или 19.90%. Највећи прираштај показао се у срезу њевољској (40.76%) а најмањи у срезу босилградској (0.95%). Од градова је Скопље показало највећи прираштај. Његово становништво повећало се за десет година са 24.141, или 59.36%. Према попису од 1921 Скопље је имало 40.666, а према овоме 64.807. Опадање становништва констатује се само у два среза: велешком и неготинском. У срезу велешком становништво је опало за 1.066, или 2.46% док је у срезу неготинском опадање становништва било знатније; овде је становништво опало за 1.912, или 12.89%. Иако ово није велики број опадања становништва за цео срез, ипак се оно осетило, јер цео срез не броји више од 12.916 становника.

Дравска бановина је најмања по површини; велика је 15.936 км², али се по броју становника приближује вардарској. Има 1.120.549 становника, и од последњег пописа од 1921 повећала се за 82.711, или 7.97%. По густини насе-

љености долази на друго место са 70.32 на 1 км². Изузев два среза: доњолендавски и мурскособотски, у којима је констатовано опадање становништва (у доњолендавском за 288, 0.75%; у мурскособотском за 1.320, 2.45%), сви остали срезови показали су прираштај. Највећи прираштај је у срезу љубљанском (18.31%), а најмањи у срезу кочевском (0.15%). Незнатно опадање становништва види се и у два града: у Цељу (194, 1.99%) и у Птују (188, 4.23%).

Савска бановина по пространству заузима друго место са површином од 37.110 км², али по броју становника долази на прво место, са 2,603.633 становника. По густини насељености долази на треће место са 70.16 на 1 км². Прираштај становништва за десет година је 266.894, или 11.42%. Иако се опадање становништва констатује у 14 срезова и у два града (Бакар и Петриња), ипак је прираштај знатан. Највећи је у каставском срезу (35.48%), а најмањи у срезу перушићском (0.33%). Од градова је Загреб показао највећи прираштај становништва; повећао се за 76.907, или 70.77%. За њим долази Осиек са 5.854, 16.98%.

Врбаска бановина је велика 20.436 км² а броји 1,008.190 становника. Густина насељености је 49.33 на 1 км². Прираштај је 179.634, или 21.68%. Опадање становништва се нигде није констатовало, а највећи прираштај је показао прњаворски срез, (27.54%); најмањи дворски срез (5.60%). Бања Лука се повећала са 4.176 или 23.20%, те сада има 22.177 становника.

Приморска бановина заузима простор од 19.368 км² а има 882.920 становника. Густина насељености је 45.59 на 1 км². Становништво је опало на острвима Брачу и Хвару (на Брачу 10.46%, на Хвару 14.36%) и у срезу маркарском (2.00%). Највећи прираштај је у срезу биоградском (28.98%), а најмањи у срезу нмотском (3.02%). Сплит се повећао са 12.259, 38.86%.

Дринска бановина има 1,694.003 становника на површини од 29.577 км². Густина насељености је 57.27 на 1 км²,

а прираштај 339.803, или 25.09%. Опадање становништва се нигде није констатовало, а највећи прираштај је био у срезу јадарском (43.67%); најмањи у срезу шидском (5.94%). Сарајево се повећало са 11.865, 17.89%.

Зетска бановина је велика 30.741 км² и има 910.350 становника. Густина насељености је најмања и износи 29.61 на 1 км². Прираштај је био за 127.378, или 16.27%. Опадање становништва констатовало се само у два среза: барском (0.82%) и даниловградском (9.12%). Највећи прираштај је показао срез берански (30.01%), а најмањи корчулански (0.49%). Цетиње је показало слаб напредак у становништву; повећало се свега за 875, или 15.93%.

Дунавска бановина по површини заузима треће место са 30.158 км². Има 2,310.220 становника. По густини насељености долази на прво место са 76.60 на 1 км². Прираштај је 202.562, или 9.61%. Опадање становништва констатовало се нарочито у банатским срезovima: алибунарском, новобечејском и новоканџишском, и у бачким: апатинском и сенђанском. Највећи прираштај становништва имао је срез колубарски (32.82%), а најмањи белоцрквански (0.02%).

Моравска бановина има површину од 26.218 км², а 1,452.967 становника. Густина насељености је 55.42 на 1 км². Опадање становништва констатовано је само у срезу цариградском (2.40%). Највећи прираштај је показао срез трстенички (40.83%), а најмањи срез тимочки (1.29%). Ниш је показао знатан напредак у прираштају становништва са 10.275, 40.92%. Данас има 35.384 становника.

Управа града Београда са Земуном и Панчевом има 291.738 становника. Прираштај је био за 139.050, или 91.07%. Као што се види становништво се скоро удвостручило, али највећи прираштај долази на Београд. Он се повећао за 126.789, или 110.49%. Према попису од 1921 имао је 114.753, а 1931 године 241.542 становника.

А. Лазић